

F.t.l. vedr. zoologiske haver

Lovforslag nr. L 140. Fremsat den 21. februar 1980 af ministeren for kulturelle anliggender

Forslag

til

Lov om ændring af lov om statstilskud m. v. til zoologiske haver

§ 1

I lov nr. 199 af 18. maj 1977 om statstilskud m. v. til zoologiske haver affattes § 4, stk. 1, således:

»Statstilskud til zoologiske haver ydes som et driftstilskud og udgør årligt 18% af havens driftsudgifter. Tilskuddet udbetales på grundlag af det af ministeren for kulturelle anliggender godkendte budget og reguleres endeligt på grundlag af det af ministeren godkendte regnskab. Tilskuddet til den enkelte

zoologiske have kan dog ikke overstige 4 mill. kr., med mindre særlig hjemmel opnås på finansloven. Beløbet 4 mill. kr. reguleres én gang årligt med 3% for hver fulde 3 points' udsving i reguleringspristallet 100. Statstilskud kan betinges af, at der fra anden side ydes et nærmere fastsat tilskud til haven.«

§ 2

Loven har virkning fra den 1. januar 1980.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Om folketingets behandling af lov nr. 199 af 18. maj 1977 om statstilskud m. v. til zoologiske haver henvises til Folketingstidende 1976-77, 1. samling, F.sp. 1989 og 2947, A.sp. 2023; 2. samling, F.sp. 510, 1907, 3886 og 4422, A.sp. 2691, B.sp. 413 og C.sp. 193.

Vedtagelsen af zoo-loven i 1977 var af meget stor betydning for de zoologiske haver, loven indtil nu omfatter, haverne i København og Ålborg. Zoologisk Have i København, hvortil Hovedstadsrådet yder støtte af samme størrelse som den statslige, ville sandsynligvis være blevet lukket, hvis ikke

det offentlige var trådt til med væsentlige tilskud. Zoo-lovens støtteordning omfatter dels lovbundne driftstilskud efter § 4, stk. 1, dels støtte til bygge- og anlægsarbejder efter § 4, stk. 2, og endelig en rådighedssum, der efter lovens § 5 beregnes som 5% af de årlige driftstilskud.

Den lovændring, der nu foreslås, angår driftstilskuddene efter § 4, stk. 1, som ønskes forhøjet til et efter de idag rådende vilkår realistisk niveau. Merudgifterne herved er på grundlag af de to zoologiske havers godkendte budgetter for 1980 beregnet til ca. 1.300.500 kr. årligt for statens vedkommende. Beløbet fremkommer således:

	Tilskud efter gældende regler	Tilskud efter nye regler	Statslig merudgift
Zoologisk Have i København	1.823.000	2.511.000	688.000
Zoologisk Have i Ålborg	527.000	1.077.500	550.500
Rådighedssum	117.500	179.500	62.000
I alt	2.467.500	3.768.000	1.300.500

For så vidt angår Zoo i København forudsættes det, at Hovedstadsrådet vil yde et driftstilskud svarende til det forøgede, statslige driftstilskud, hvis lovforslaget vedtages.

For Zoologisk Have i Ålborg vil der principielt kunne blive tale om en kommunal mindreudgift af samme størrelse som statstilskuddet, fordi Ålborg kommune og Nordjyllands amtsråd hidtil fuldtud har dækket havens årlige driftsunderskud (med hhv. 3/4 og 1/4).

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Ændringerne omfatter den gældende bestemmelse i § 4, stk. 1, 1., 3. og 4. punktum; 2. og 5. punktum er uændrede.

Både Zoologisk Have i København og haven i Ålborg har henvendt sig til kulturministeriet med henblik på at opnå en lovændring, hvorved tilskudsordningen forbedres. Begge haver har peget på en løsning, hvorved det årlige driftstilskud beregnes af havernes godkendte driftsudgifter, imod som hidtil af lønudgifterne alene. Det hidtidige loft over tilskuddet på 2 mill. kr. (pristalsreguleret) foreslås samtidig forhøjet til 4 mill. kr. (pristalsreguleret). For så vidt angår Zoo i København forudsættes det som hidtil, at Hovedstadsrådet yder haven tilskud af samme størrelse som statens, og med hensyn til Zoo i Ålborg vil havens driftsunderskud som hidtil blive dækket af Ålborg kommune og Nordjyllands amtsråd. De kommunale myndigheder har over for ministeriet tilkendegivet, at man ikke agter at ændre disse forhold.

Zoologisk Have i København har i 1978 haft et driftsunderskud på 259.000 kr. på et regnskab, der udviser indtægter på 14.197.000 kr. og udgifter på

14.456.000 kr. Haven stiler i 1979 imod et regnskab, der kan balancere med 13.635.000 kr., men for 1980 har man måttet budgettere med et driftsunderskud på 765.000 kr. (indtægter 13.800.000 kr., udgifter 14.565.000 kr.). For BO-årene 1981-1983 regnes med et årligt driftsunderskud på 735.000 kr. (indtægter 13.800.000 kr., udgifter 14.535.000 kr.). Disse budgetter er udarbejdet, inden de stærke forhøjelser af energipriserne og de særlige afgifter på olie, elektricitet og gas blev gennemført.

I 1978 gennemførte Zoo ved rationalisering og besparelser en reduktion af udgiftsbudgettet med ca. 1 mill. kr., og som det fremgår af det ovenfor anførte, er der sket en yderligere stramning i 1979. Haven må imidlertid kæmpe med dalende indtægter og stigende udgifter, således at driftsunderskud ikke vil kunne undgås med de nuværende tilskudsmuligheder. Dette vil betyde en stigende bankgæld for haven, hvilket atter medfører stigende udgifter til forrentning og afdrag. Havens udgiftsniveau må siges at være bragt ned på et minimum; udover besparelser på lønningsbudgettet (der i kraft af den gældende tilskudsordning automatisk medfører et fald i det offentlige tilskud) har man således måttet skære ned på vedligeholdelseskontoen, hvilket betyder, at haven i stigende grad bærer et nedslidt præg; det kan nævnes, at havens ca. 8 km. veje og gange er i meget dårlig stand, og at der opstår skader på grund af defekte bassiner og indhegninger. Haven kan imødesee stigende udgifter til lønninger, fyringsolie, ejendomsskat m. m., medens indtægterne er dalende. Publikumsbesøget er faldet fra 893.000 i 1977 til 812.000 i 1978; for 1979 ventes en beskeden fremgang. Denne udvikling må bl. a. skyldes havens dårlige vedligeholdelsestilstand og de forholdsvis høje billetpriser (18 kr. for voksne og 8 kr. for børn ved normal entrépris).

En væsentlig forøgelse af de offentlige tilskud (statens og dermed Hovedstadsrådets) vil betyde, at Zoo's underskud afværges, at ny gældsstiftelse undgås, og at tiltrængte vedligeholdelsesarbejder kan iværksættes.

En vigtig faktor, der utvivlsomt vil medvirke væsentligt til at øge besøgstallet, er gennemførelsen af Zoo's generalplan for anlægsarbejder, som netop er igangsat i efteråret 1979, og hvortil staten og Hovedstadsrådet yder særskilt støtte, byggende på en deling af finansieringen mellem staten, Hovedstadsrådet og haven selv. De nye anlæg, der i de kommende år skal etableres, vil medføre en betydelig forbedring for dyrene og for haven som attraktion. Bestemmelsen om støtte til bygge- og anlægsarbejder findes i zoo-lovens § 4, stk. 2, som ikke ændres ved det foreliggende lovforslag. Fol-

кетинgets finansudvalg har ved aktstykke nr. 541 af 26. juli 1979 tiltrådt, at statens andel for året 1979 udbetales; det drejer sig om 1.062.000 kr. i form af rente- og afdragsfrit lån.

Zoologisk Have i Ålborg har en noget anden status end Zoo i København. Haven i Ålborg er en kommunalt styret selvejende institution, hvis årlige driftsunderskud dækkes af Ålborg kommune og Nordjyllands amtsråd med hhv. 3/4 og 1/4. Zoo i København har et budget på ca. 14 mill. kr., Zoo i Ålborg på ca. 6 mill. kr. I København yder staten og Hovedstadsrådet lige store driftstilskud, ca. 1,8 mill. kr. fra hver side, medens staten for Ålborgs vedkommende yder ca. 500.000 kr. imod kommunale tilskud på ca. 3 mill. kr. Der er således et betydeligt misforhold mellem fordelingen af byrderne ved driften af de to zoologiske haver, som ellers, set ud fra de interesser, som varetages ved zoo-loven, må anses for ligeværdige, omend de ikke er lige store. De meget store kommunale tilskud til Zoo i Ålborg har iøvrigt betydet, at haven igennem flere år har kunnet holde den lave entrépris på 10 kr. for voksne, 4 kr. for børn samt gratis adgang for pensionister og skoleklasser. Havens besøgstal har herved kunnet holdes ret konstant omkring ca. 460.000, som skønnes at fordele sig således: fra Ålborg kommune 260.000, fra Nordjyllands amt iøvrigt 100.000, fra andre landsdele og udlandet 100.000.

Det hidtidige statstilskud på 20% har været beregnet på grundlag af havernes godkendte lønudgifter alene. Ved ændringsforslaget sættes satsen til 18%, men beregningsgrundlaget udvides til at omfatte alle godkendte driftsudgifter. Ud over lønninger er der tale om udgifter til foder og dyrepleje, varme (olie), el og vand, vedligeholdelse af bygninger, anlæg og inventar, transportudgifter, reklame m. m., hvorimod posteringer til afskrivning og afdrag ikke vil blive medregnet. Beregnet på denne måde vil tilskudsniveauet for Zoo i København komme på et niveau, som i sammenhæng med de særlige foranstaltninger, hvorom der redegøres nedenfor, skulle kunne sikre en sund økonomi, og for Zoo i Ålborg vil fordelingen mellem den statslige og den kommunale byrde blive bragt i et rimeligt forhold.

Som hidtil foreslås statens tilskud til den enkelte zoologiske have maksimeret til et pristalsreguleret beløb, der ved lovændringen foreslås forhøjet fra 2 mill. til 4 mill. kr. årligt.

Ifølge zoo-lovens § 5 opføres der på de årlige finanslove et beløb svarende til 5% af de i henhold til § 4, stk. 1, beregnede statstilskud. Denne rådighedssum skal fordeles til løsning af særlige opga-

ver for zoologiske haver, herunder fællesopgaver og pædagogiske opgaver. Også andre haver eller dyreparker end de to godkendte haver i København og Ålborg kan få tildelt støtte efter denne bestemmelse. Som konsekvens af den foreslåede forhøjelse af tilskudsgrundlaget i § 4, stk. 1, vil også rådighedssummen vokse tilsvarende, således som angivet under de indledende bemærkninger.

Særlige foranstaltninger:

Den forøgelse af driftstilskuddet til Zoo i København fra henholdsvis staten og Hovedstadsrådet, som vil følge af den foreslåede ændring af § 4, stk. 1, vil ikke i sig selv være tilstrækkelig til en konsolidering af havens økonomi. Som nævnt ovenfor har Zoo måttet budgettere med driftsunderskud på mellem 700.000 og 800.000 kr. i de kommende år, og disse budgetter er udarbejdet inden de stærke forhøjelser af energipriserne og de særlige energifgifter blev gennemført. Den økonomiske udvikling har medført, at haven – uanset den ved aktstykke nr. 347 af 29. marts 1978 skete væsentlige nedbringelse af havens gældsforpligtelser fra tidligere år – fremdeles har en gældsbyrde på for tiden ca. 2 mill. kr. Denne gældsbyrde kan forudses at være voksende, hvis haven skal finansiere de årlige driftsunderskud, og derudover efter de hidtidige forudsætninger for lovens § 4, stk. 2, selv skal tilvejebringe ca. en trediedel af de midler, der skal til for at finansiere havens generalplan for bygge- og anlægsarbejder, der er påbegyndt i 1979, og som finansieres i lige anparter af staten, Hovedstadsrådet og haven selv.

For at skabe grundlag for et afbalanceret driftsbudget i fremtiden og for at forhindre en stigende gældsstiftelse for haven vil det derfor være af største betydning, at Zoo's nuværende gæld helt afvikles, og at haven frigøres for den belastning at skulle tilvejebringe en trediedel af midlerne til finansiering af generalplanen.

En vis gældssanerung for Zoo fandt som ovenfor nævnt sted i finansåret 1977-78, hvor staten og Hovedstadsrådet i fællesskab konverterede det første års tilskud til generalplanen til éngangstil-

skud til nedbringelse af havens gæld; det drejede sig om ca. 1,75 mill. kr. fra hver side, hvortil kom, at bankkreditorerne eftergav et tilgodehavende af samme størrelsesorden, ialt ca. 5,2 mill. kr., jfr. ovennævnte aktstykke nr. 347 af 29. marts 1978. Den årlige renteudgift for Zoo af den nuværende gæld på ca. 2 mill. kr. er 210.000 kr., og det vil selvsagt være af væsentlig betydning at kunne lette haven for denne byrde en gang for alle. Under forudsætning af et tilsvarende tilskud fra Hovedstadsrådet agtes derfor, hvis lovforslaget vedtages, *en engangsudgift for staten på 1 mill. kr. i 1980* optaget på tillægsbevillingsloven for det pågældende finansår til afvikling af gælden for Zoo i København.

Samtidig foreslås det, at forudsætningerne med hensyn til finansiering af Zoo's generalplan ændres fra og med finansåret 1980, således at staten og Hovedstadsrådet i fællesskab overtager den fulde finansiering af bygge- og anlægsarbejderne. For statens vedkommende ydes denne støtte i form af rente- og afdragsfri lån, jfr. lovens § 4, stk. 2. Under forudsætning af tilsvarende tilskud fra Hovedstadsrådet afholdes derfor, hvis lovforslaget vedtages, *merudgifter for staten til generalplanens gennemførelse på 850.000 kr., 1 mill. kr., 1,15 mill. kr. og 750.000 kr. i årene 1980-1983.*

Såfremt havens økonomi på længere sigt, f. eks. via øgede indtægter, tillader det, vil de offentlige tilskud til generalplaninvesteringerne blive afpasset herefter.

Hovedstadsrådet har vedtaget, at rådet, som hidtil, vil yde støtte til Zoo i København af samme omfang som staten, også for så vidt angår de ovennævnte særlige foranstaltninger.

Til § 2

På grund af den alvorlige økonomiske situation for især Zoologisk Have i København, der trues af driftsunderskud af en størrelsesorden, som giver anledning til stor bekymring for havens fremtid, søges lovændringen gennemført således, at den kan få virkning for hele finansåret 1980.